

Rabbi Jay & Ilana Kelman

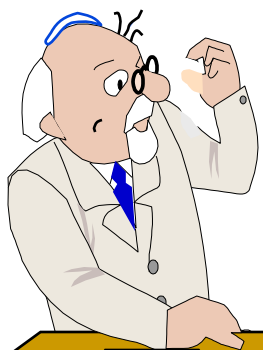
Rabbi Dr. Benny Lau

Rabbi Adam Mintz

The Narrative of Sefer Tehillim According to the Contextual Interpretation

Online syllabus of 30 lectures

The Book of Psalms
Interpretation &
Teachings

Lecture #23

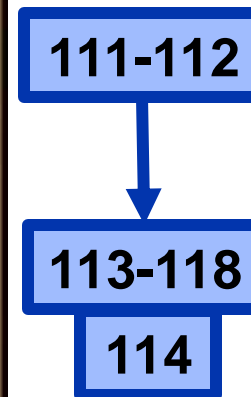
- Egyptian Hallel 113-118 - Structure & Narrative
- Twin Mizmorim as an introduction to the Hallel
- Location in the story of Book V
- Hallel in the Haggadah – divided into 2 sections; before & after the meal

www.tehillim.org.il

Beni Gesundheit

Beni.gesundheit@tehillim.org.il

Ariye Bar Tov, Susan Suna, Audrey Samuels

קמה-קג
הלל

ישראל והעולם

**פסוקי
דזמרא**

קלז-קמה
הברכה מירושלים:
עונש לבבל וקריאה
לתפוצות לתיקון עולם
בהנהגת דוד

קלה-קלו
הלל
והודאה

בוני הארץ

**הלל
הגדול**

קיט-קלד
הבניה בירושלים:
שבת התורה,
עלייה למקדש
ולעיר דוד

קיא-קייח
הלל
והודאה

השבים לציון

**הלל
המצרי**

קח-קיי
השיבה לירושלים:
קיבוץ גלויות
וחזרת מלכות
בית דוד

קד-קז
הלל
והודאה

ניצולי הגלות

נושאי המזמורים

אומרי ההלל

The Egyptian Hallel

The Great Hallel

Pesukei deZimra

	104-107	108-110	111-118	119-134	135-136	137-145	145-150
Contents	Praise and Thanksgiving	Return to Jerusalem: Ingathering of the Exiles and Restoration of the Davidic Kingdom	Praise and Thanksgiving	Building in Jerusalem: Praise of the Torah, Going up to the Temple and to the City of David	Praise and Thanksgiving	The Blessing from Jerusalem: Punishment of Babylonia and a Call to the Diaspora for Tikun Olam Led by David	Praise
Said by:	Rescued from the Exile		Returnees to Zion		Builders of the Land		Israel and the World

"הלל המצרי" (ק"ג-ק"ח) – כותרות, חתימות ושירשורים לשוניים

ק"ח
(א) הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו
(יט) אבא בם אודה י-ה (כא) אודך כי עניתני (כח) א-לי אפה ואודך
(כט) הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו

מזמור הודאה

ק"ג	קט"ז	קט"ו	ק"ד	ק"ג	כותרת המזמור
				הלליה	כותרת המזמור
(א) הללו את ה' כל גוים	(יז) לך אזבח זבח תודה	(יז) לא המתים הללו י-ה		(א) הללו עבדי ה' הללו את שם ה': (ג) ... מהלל שם ה'	הלל והודאה במזמור
הלליה	הלליה	הלליה		הלליה	חתימת המזמור

מזמורי הלליה

(יז) ימין ה' רוממה (כח) א-להי ארוממן
(ג) יאמרו נא בית אהרן (כו) ברוך הבא בשם ה' ברכנוכם מבית ה'
(ב) כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' לעולם
(כו) ברכנוכם מבית ה'... עד קרנות המזבח ... א-לי אפה ואודך
(י) כל גוים סבבוני

(יז) אנה ה' כי אני עבדך אני עבדך בן אמתך				(א) הללו עבדי ה'	שירשורים לשוניים
(א) הללו את ה' כל גוים				הללו את שם ה'	
		(יח) ואנחנו נברך י-ה מעתה ועד עולם הלליה		(ב) יהי שם ה' מברך מעתה ועד עולם	
				(ד) רם על כל גוים ה' (ז) מאשפת ירים אביון	
(ט) אתהלך לפני ה' בארצות החיים	(ג) וא-להינו בשמים (טו- טז) עשה שמים וארץ: השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם:	(ז) מלפני אדון חולי ארץ	(ד-ו) על השמים כבודו ... מי כה' א-להינו... בשמים ובארץ		
(יט) בחצרות בית ה' בתוככי ירושלם הללו י-ה:	(י-יב) בית אהרן בטחו בה'... יברך את בית ישראל יברך את בית אהרן	(א) בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לעז:	(ט) מושיבי עקרת הבית		
(ב) כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' לעולם		(א) על חסדך על אמתך			
	(יז-ט) לך אזבח זבח תודה... בחצרות בית ה'				
(א) הללו את ה' כל גוים					

פרופ' יעקב בזק
1925-2019

מזמורי הלל המצרי

קישוט מספרי
בלי ספירת שתי
המילים הללו - ה

קייג

קייז

קטיו

25 פסוקים
171 מילים

x3 { (ט) יִשְׂרָאֵל בְּטַח בַּה'
(י) בֵּית אֶהְרֹן בְּטַחוּ בַּה'
(יא) יִרְאֵי ה' בְּטַחוּ בַּה'
עֲזָרְם וּמְגֹנָם הוּא:
עֲזָרְם וּמְגֹנָם הוּא:
עֲזָרְם וּמְגֹנָם הוּא:

20 מילים : ישראל -
בית אהרן - יראי ה'
חזרות (3x) בסיפא

קטיז

14 פסוקים
100 מילים

(ח) כִּי חֲלִיצַת נַפְשֵׁי מַמּוֹת אֶת עֵינֵי מִן דְּמֹעָה אֶת רַגְלֵי מִדְּחִי:

קייז

14 פסוקים
100 מילים

קייח

x3 { (ב) יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל
(ג) יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֶהְרֹן
(ד) יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי ה'
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:

20 מילים : ישראל -
בית אהרן - יראי ה'
חזרות (3x) בסיפא

25 פסוקים
171 מילים

Mizmor 114

1 When Israel went out of Egypt, the house of Jacob from a people of foreign speech,
2 Judah became His holy one, Israel, His dominion.

Exodus from Egypt
Israel and God

3 The sea saw them and fled, the Jordan ran backward,
4 The mountains danced like rams, the hills like lambs.

Splitting of the Red Sea and the Jordan in the past

5 What alarmed you, O sea, that you fled, the Jordan, that you ran backward,
6 The mountains, that you danced like rams, the hills, like lambs?

Talking to the Sea and the Jordan in the present

7 Tremble, O earth, at the presence of the Master, Creator, at the presence of the God of Jacob,
8 Who turned the rock into a pool of water, the flinty rock into a fountain of water.

Addressing the land to accept God's Kingship

מזמור קי"ד

יציאת מצרים וישראל עם ה'	בית יַעֲקֹב מֵעַם לַעֲזָ:	בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם	א
קריעת ים סוף והירדן בעבר	יִשְׂרָאֵל מִמְשֻׁלוֹתָיו:	הִיִּתָּה יְהוּדָה לְקִדְשׁוֹ	ב
שיחה עם ים סוף והירדן בהווה	הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאַחֹרַי:	הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס	ג
פנייה לארץ לקבלת מלכות ה'	גְּבֻעוֹת כִּבְנֵי צֹאן:	הַהַרִּים רָקְדוּ כְּאֵילִים	ד
	הַיַּרְדֵּן תִּסָּב לְאַחֹרַי:	מֵה לֶךְ הַיָּם כִּי תִנּוּס	ה
	גְּבֻעוֹת כִּבְנֵי צֹאן:	הַהַרִּים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים	ו
	מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַ יַעֲקֹב:	מִלִּפְנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ	ז
	חֲלָמִישׁ לְמַעֲיָנוּ מֵיָם:	הַהִפְכִי הַצּוֹר אָגָם מֵיָם	ח

א' יציאת מצרים וישראל עם ה'	בית יעקב מעם לעז:	א' יציאת מצרים וישראל עם ה'
ב קריעת ים סוף והירדן בעבר	ישראל ממשלותיו:	ב קריעת ים סוף והירדן בעבר
ג הרים ראו וינס	הירדן יסב לאחור:	ג הרים ראו וינס
ד מה לך הים כי תנוס	הירדן תסב לאחור:	ד מה לך הים כי תנוס
ה ההרים ראו כאילים	גבעות כבני צאן:	ה ההרים ראו כאילים
ו מה לך הים כי תנוס	הירדן תסב לאחור:	ו מה לך הים כי תנוס
ז ההרים תרקדו כאילים	גבעות כבני צאן:	ז ההרים תרקדו כאילים
ח מלפני אדון חולי ארץ	מלפני אלוה יעקב:	ח מלפני אדון חולי ארץ
ט ההפכי הצור אגם מים	חלמיש למעינו מים:	ט ההפכי הצור אגם מים

קשרים עם ספרים אחרים

1 שמות י"ט, ט, א, ו בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני: לה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל... ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש...

2 תהלים קי"ד, א, ב: בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לעז: היתה יהודה לקדש ישראל ממשלותיו:

3 תהלים קי"ד, ח: ההפכי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים:

4 תהלים קי"ד, ג, ה: הים ראה וינס הירדן יסב לאחור... הירדן תסב לאחור... מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב:

5 שמות י"ז, א: והכית בצור ויפאו ממנו מים דברים ח' ט: המוציא לך מים מצור החלמיש דברים ל"ב, ג: וינקהו דבש מסלע ושמן מחלמיש צור ישעיה מ"א, יח: שים מדבר לאגם מים וארץ ציה למוצאי מים

6 יהושע ג', יא-יג: הנה ארון הברית אדון כל הארץ עבר לפניכם בירדן: ועתה קחו לכם שני עשר איש משבטי ישראל איש אחד איש אחד לשבט: והיה כגוֹח כפות רגלי הכהנים נשאו ארון ה' אדון כל הארץ במי הירדן מי הירדן יכרתו המים הירדים מלמעלה ויעמדו נד אחד:

סמיכות המזמור בספר תהלים

כ"ט, ג-ט: קול ה' על המים אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים... **ערוך** קי"ד, ד-ח: ההרים ראו כאילים... ההרים כמו עגל לבנון ושרין כמו בן ראמים... קול ה' חיל מדבר חיל ה' מדבר קדש: קול ה' יחולל אילות ויחישף יערות ובהיכלו פלו אמר כבוד:

צ"ו, ט: השתחוה לה' בהדרת קדש חילו מפניו כל הארץ: צ"ז, ד-ה: האירו ברכיו תבל ראתה ונתחל הארץ: מלפני אדון חולי ארץ

ק"ז, לה: ישם מדבר לאגם מים וארץ ציה למצאי מים: קי"ד, ט: ההפכי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים

ק"ג, ט: מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה הללו יה: קי"ד, א: בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לעז

קל"ו, ח-ט: את השמש לממשלת ביום כי לעולם חסדו: את הירח וכוכבים לממשלות בלילה כי לעולם חסדו:

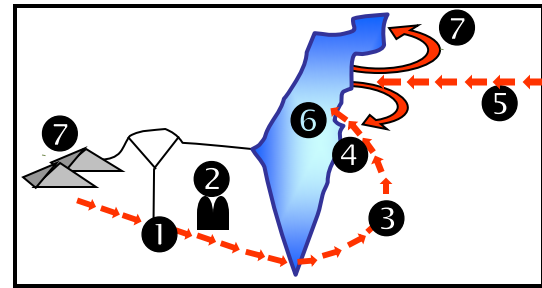
קל"ב, ב: היתה יהודה לקדש ישראל ממשלותיו:

5 ישעיהו ב' ב: והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים ונשא מגבעות... ישעיהו נ"ה, יב: כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון ההרים והגבעות יפצחו לפניכם רנה... יחזקאל ל"א, ח-לז-לח: ואתה בן אדם הנבא אל הרי ישראל ואמרת הרי ישראל שמעו דבר ה': לכן הרי ישראל שמעו דבר אדני ה' כה אמר אדני ה' להרים ולגבעות לאפיקים ולגאיות ולחרבות השממות ולערים הנעזבות... לכן הנבא על אדמת ישראל ואמרת להרים ולגבעות לאפיקים ולגאיות... ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא... עוד זאת אדרש לבית ישראל לעשות להם ארבה אתם כצאן אדם: כצאן קדשים כצאן ירושלם במועדיה כן תהיינה הערים החרבות מלאות צאן אדם וידעו כי אני ה': יחזקאל ל"א, ג-ח: ... לכן הנבא על אדמת ישראל ואמרת להרים ולגבעות לאפיקים ולגאיות... ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא: ינאל ד' יח: והיה ביום ההוא יטפו ההרים עסיס והגבעות תלכנה חלב... עמוס ט' יג: הנה ימים באים נאם ה'... והטיפו ההרים עסיס וכל הגבעות תתמו גגנה: מיכה ד' א-ב-ח-יג: והיה באחרית הימים יהיה הר בית ה' נכון בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו עליו עמים: והלכו גוים רבים ואמרו לנו ונעלה אל הר ה' ואל בית אלהי יעקב ויורנו מדרכיו ונלכה בארחתיו כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלם: ובאה הממשלה הראשונה ממלכת לבת ירושלם: כי החזיק חיל כילודה: חולי וגחי בת ציון כילודה כי עתה תצאי מקריה ושכנת בשדה ובאת עד בקל שם תנצלי שם יגאלך ה' מסף איביך: והתרמתי לה' בצעם וחיילם לאדון כל הארץ:

7 יבטיחו מ"ב, ה: למצרים על חיל פרעה נכו מלך מצרים אשר היה על נהר פרת בכרכמש אשר הכה נבוכדנאצר מלך בבל בשנת הרביעית ליהויקים בן יאשיהו מלך יהודה... המה חתים נסגים אחור וגבוריהם יתנו ומנוס נסו ולא הפנו מגור מסביב אדם ה'

המקבילות של תיאור יציאת מצרים במזמור קי"ד עם ספרים אחרים מתחברות לאירועים היסטוריים אחרים

- 1 יציאת מצרים וקריעת ים סוף
- 2 מתן תורה במעמד הר סיני
- 3 הליכה 40 שנה במדבר
- 4 מעבר הירדן לארץ ישראל בימי יהושע
- 5 קיבוץ גלויות מגלות בבל
- 6 ארץ ישראל וירושלים בחזון הנביאים
- 7 נבואות ירמיה על העמים: מצרים... בבל

ברכת הגאולה

משנה ה': בְּכֹל דְּזֹר וְדוֹר חֵיב אָדָם לְרֹאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם

שְׁנֵאמַר: "וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר... " (שמות י"ג, ח)

... לְפִיכֶךָ אֲנַחְנוּ חֵיבִין לְהוֹדוֹת, לְהֵלֵל, לְשַׁבַּח, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדָּר, לְבָרֵךְ, לְעַלֵּה, וּלְקַלֵּס, לְמִי שֶׁעָשָׂה **לְאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ** אֶת כָּל הַנְּסִיִּים הָאֵלֹהִים, הוֹצִיאָנוּ מֵעֲבָדוֹת לְחָרוֹת, מִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל וּמִשְׁעָבוֹד לְגֵאֲלָה וּנְאֻמַּר לְפָנֵינוּ הַלְלוּ-הֵ הַ

משנה ו': וְחוֹתֵם בְּגֵאֲלָה.

רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: "אֲשֶׁר **גָּאֲלָנוּ וְגֵאֵל אֶת אֲבוֹתֵינוּ** מִמִּצְרַיִם" - וְלֹא הָיָה חוֹתֵם.

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: "כִּן ה' אֱ-לֹהֵינוּ וְאֱ-לֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יִגְיַעֲנוּ לְמוֹעֲדִים וּלְרִגְלִים

אַחֲרַיִם הַבָּאִים לְקִרְאָתָנוּ לְשָׁלוֹם, שְׂמֵחִים בְּבִנְיָן עֵירָךְ וְשָׂשִׁים בְּעֲבוֹדָתְךָ,

וְנֹאכַל שָׂם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים כּו', עַד בְּרוּךְ אַתָּה ה', גָּאֵל יִשְׂרָאֵל:"

מה טיבה ומהותה של ברכת הגאולה

• לפי רבי טרפון? רבי עקיבא?

• נוסח כת"י קויפמן \ הירושלמי של המשנה?

• נוסח ההגדה שלנו?

ראה
בהמשך

היפוך הסדר של "אבותינו" וגאולתנו –

לפי העיקרון של "בכל דור ודור...":

• "לְאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ" ← בסיפור העבר

• גָּאֲלָנוּ וְגֵאֵל אֶת אֲבוֹתֵינוּ ← בברכה

קשרים עם ספרים אחרים

שמות ט"ו, ב:ו: עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארממנהו... ימנך ה' נאדרי בפח ימנך ה' תרעץ אויב:

קי"ח, יד-טז:כח: עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה... ימין ה' עשה חיל... ימין ה' רוממה ימין ה' עשה חיל... אלי אתה ואודך אלהי ארוממך

במדבר ו', כד-כו: יברכה ה' וישמרך יאר ה' פניו אליך ויחנך ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום

קי"ח, כו-כז: ברוך הבא בשם ה' ברכנוכם מבית ה': אל ה' ויאר לנו אסרו חג בעבתים עד קרנות המזבח:

ישעיהו י"ב, א-ב: ואמרת ביום ההוא אודך ה' כי אנפת בי... הנה אל ישועתי אבטח ולא אפתח פי עזי וזמרת יה ה' ויהי לי לישועה ישעיהו כ"ה, א.ט: ה' אלהי אתה ארוממך אודה שמך... זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו... שיר השירים א', ד: משכני אתריך נרוצה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך נזכירה דריך מיין מישרים אהבוך: ישעיהו כ"ו, ב: פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמנים ישעיהו כ"ח, טז: הנני יסד בציון אבן אבן בחן פנת יקרת מוסד מוסד

קי"ח, יד.יט.כ.כב.כד: עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה... פתחו לי שערי צדק... זה השער לה' צדיקים יבאו בו: אודך פי עניתני... אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה... זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו... אלי אתה ואודך אלהי ארוממך:

נחמיה א', יא: אנא א-דני תהי נא אזנך קשבת אל תפלת עבדך... והצליחה נא לעבדך היום...

קי"ח, כה: אנא ה' הושיעה נא אנא ה' הצליחה נא:

נחמיה ו', טו-טז: ותשלם החומה... ויראו כל הגוים אשר סביבתנו ויפלו מאד בעיניהם וידעו כי מאת אלהינו נעשתה המלאכה הזאת:

קי"ח, יכג: כל גוים סבבוני בשם ה' כי אמילם... מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו:

עזרא ג', י-יא: ויסדו הבנים את היכל ה' ויעמידו הכהנים מלבשים בחצרות והלויים בני אסף במצלתים להלל את ה' על ידי דויד מלך ישראל: ויענו בהלל ובהודת לה' פי טוב פי לעולם חסדו על ישראל וכל העם הריעו תרועה גדולה בהלל לה' על הוסד בית ה':

קי"ג-קי"ז: הללו יה... קט"ז, י"ט: בחצרות בית ה' בתוככי ירושלם הללו יה: קי"ח, יכט: הודו לה' פי טוב פי לעולם חסדו

A3

הלל המצרי: הלל והודאה

הסיפר של "הלל המצרי" • מזמורים קי"ג - קי"ח

קותרות, חתימות, מקבילות ושירשורים לשוניים

ק"א קי"ב	ק"ב קי"ג	ק"ג קי"ד	ק"ד קי"ה	ק"ה קי"ו	ק"ו קי"ז	ק"ז קי"ח
<p>ק"א קי"ב</p> <p>ק"ב קי"ג</p> <p>ק"ג קי"ד</p> <p>ק"ד קי"ה</p> <p>ק"ה קי"ו</p> <p>ק"ו קי"ז</p> <p>ק"ז קי"ח</p>	<p>ק"ב קי"ג</p> <p>ק"ג קי"ד</p> <p>ק"ד קי"ה</p> <p>ק"ה קי"ו</p> <p>ק"ו קי"ז</p> <p>ק"ז קי"ח</p>	<p>ק"ג קי"ד</p> <p>ק"ד קי"ה</p> <p>ק"ה קי"ו</p> <p>ק"ו קי"ז</p> <p>ק"ז קי"ח</p>	<p>ק"ד קי"ה</p> <p>ק"ה קי"ו</p> <p>ק"ו קי"ז</p> <p>ק"ז קי"ח</p>	<p>ק"ה קי"ו</p> <p>ק"ו קי"ז</p> <p>ק"ז קי"ח</p>	<p>ק"ו קי"ז</p> <p>ק"ז קי"ח</p>	<p>ק"ז קי"ח</p>

קי"ט
א"ב
(8x)

קי"א-קי"ב
א"ב
(2x)

הללו יה
הללו יה

לימוד תורה

מפגש עם הכהן במקדש

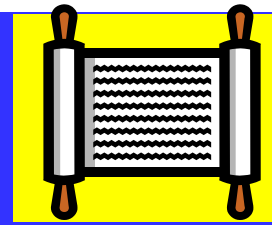
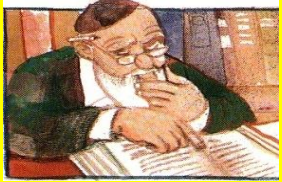
לירושלים

תפילה קודם התפילה

קי"ג, א: הללו יה הללו עבדי ה' הללו את שם ה'

ממצרים

אחרונים

ראשונים
\ גאונים

תלמוד
מדרש

משנה

מקרא

עיוני הגדה

www.tefilah.org

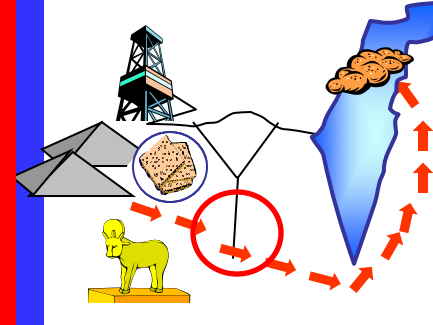
(אבות פ"ה מכ"א;
חסר בכת"י)

בבלי מול
ירושלמי

נצרות
symposium

כתבי יד
של המשנה

בן חמש עשרה
לתלמוד..."

בן עשר למשנה
בן שלש עשרה למצות

בן חמש שנים
למקרא

• הוספות מהתלמוד
\מדרש

• פרק "ערבי פסחים"
• פירוש צמוד
• כת"י של המשנה
• השוואה לתוספתא

• יציאת מצרים במקרא
• מבנה החגים
• פרשת ביכורים
• קריאת הלל (תה' קי"ג-קי"ו)
• עשר מכות
• ארבעת הבנים ע"פ המקרא

קריאת ההלל – למה בשני חלקים?

משנה ה': ... לפיכך אִנְחֵנו חִיבִין לְהוֹדוֹת, לְהֵלֵל, לְשַׁבַּח, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדִּיר לְבָרֵךְ, לְעַלֶּה, וּלְקַלֵּס, לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנְּסִים הָאֵלֶּה, הוֹצִיאָנוּ מֵעֲבָדוֹת לְחָרוֹת, מִיַּגוֹן לְשִׁמְחָה וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גְּדוֹל וּמִשְׁעָבוֹד לְגֹאֲלָה וְנֹאמַר לְפָנָיו הַלְלוּ-ה

משנה ו': עַד הֵיכָן הוּא אוֹמֵר, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: עַד אִם הַבְּנִים שְׁמַחָה. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים, עַד חֲלָמִישׁ לְמַעַיְנו מַיִם.

וְחוֹתֵם בְּגֹאֲלָה. ...

משנה ז': מְזָגוּ לוֹ כּוֹס שְׁלִישִׁי, מְבָרֵךְ עַל מְזוֹנוֹ. רְבִיעִי, גּוֹמֵר עָלָיו אֶת הַהֵלֵל, וְאוֹמֵר עָלָיו בְּרַפְתְּ הַשִּׁיר.

הלל (א)
(קיי"ג-
קיי"ד)

הלל (ב)
(קט"ו-
קט"ח)

???

למה לחלק את ההלל לשני חלקים?

???

פסחים פ"ה מ"ז: ... כמעשה הראשונה כך מעשה השניה והשלישית, קראו את ההלל אם גמרו – שנו, ואם שנו - שלשו אף על פי שלא שלשו מימיהם, רבי יהודה אומר מימיהם של כת שלישית לא הגיע לאהבתי כי ישמע ה' מפני שעמה מועטין:

Reading the Hallel – Why in 2 parts?

Mishna

Pessachim 10, 5-7

Mishna 5: Therefore we are obligated to thank, praise, glorify, extol, exalt, honor, bless, revere, and laud the One who performed for our forefathers and for us all these miracles: He took us out from slavery to freedom, from sorrow to joy, from mourning to a Festival, from darkness to a great light, and from enslavement to redemption. And we will say before Him: Halleluya

Mishna 6: Until where does one recite Hallel? Beit Shammai says: Until “a joyful mother of children” (Psalms 113:9). And Beit Hillel says: Until “the flinty rock into a fountain of waters” (Psalms 114:8). And one concludes this section of Hallel with a blessing that refers to redemption

Mishna 7: They poured for the leader of the seder the third cup of wine, and he recites the blessing over his food, Grace After Meals. Next, they pour him the fourth cup. He completes Hallel over it, as he already recited the first part of Hallel before the meal.

Hallel (1)
113-114

Hallel (2)
115-118

???

Why split Hallel into two parts?

???

Pesachim Chapter 5, Mishna 7: As it was done by the first group, so it was done by the second and third groups. All the people standing in the Temple courtyard while the Paschal lambs were being slaughtered would recite Hallel. If they finished reciting it before all the offerings were slaughtered, they recited it a second time, and if they finished reciting it a second time, they recited it a third time, although in practice they never recited it a third time, as the priests worked efficiently and finished the rite before this became necessary. Rabbi Yehuda says: The third group never reached even once the opening verse of the fourth chapter of Hallel: “I love that the Lord hears the voice of my supplications” (Psalms 116:1), because its people were few and the slaughtering of all the offerings was completed

קריאת ההלל בשני חלקים!

ספרותי!

אברבנאל: שני נושאים שונים בקריאת ההלל:
 החלק הראשון (תהלים קי"ג-קי"ד) = גאולת מצרים
 החלק השני (תהלים קט"ו-קי"ח) = הגאולה לעתיד לבוא.

!!הלכתי!

רבינו ניסים: הסעודה היא חלק של המצווה, ולכן אינה נחשבת הפסקה:
 "... היאך קבעו הפסק זה בין שתי ברכות הללו
 איכא למימר שאין הפסק הבא מחמת המצוה מבטל המצוה ..."

**!!!אופי ההלל
 בליל הסדר**

על פי בעל המאור (הרב הרשל צבי שכטר שליט"א, NY) בעקבות "בעל המאור"
חלוקת ההלל לפי מסכת תענית

משנה: "מעשה שגזרו תענית בלוד וירדו להם גשמים קודם חצות
 אמר להם רבי טרפון: צאו ואכלו ושתו ועשו יום טוב
 ויצאו ואכלו ושתו ועשו יום טוב ובאו בין הערבים וקראו הלל הגדול"
גמרא: "... ונימא הלל מעיקרא?
 אביי ורבא דאמרו תרווייהו: לפי שאין אומרים הלל אלא על נפש שבעה וכרס מלאה.

שאינ אומרים הלל אלא על נפש שבעה וכרס מלאה ("בעל המאור" פסחים)

בני גזונדהייט "קריאת ההלל בהגדה של פסח", עלון בוגרים י', תשס"ד,
 בני גזונדהייט "קריאת 'הלל המצרי' (קי"ג-קי"ח) כיחידה ספרותית" (באתר)

Reading Hallel in Two Parts!

קהלת ד', יב: "והחוט המישלש לא במהרה ינתק"

Abravanel:

First part: 113-114 = Redemption from Egypt

Second part 115-118 = Future redemption

Literary!

Rabeinu Nisim: The meal is part of the mitzvah, and therefore is not considered to be an interruption "...for how could they have made an interruption between these two blessings, this means that an interruption that is due to a mitzvah does not cancel out a mitzvah"

Halacha!!

According to the Baal Hamaor (Rav Hershel Zvi Shachter shlita, NY)
Hallel is divided according to Masechet Taanit

Hallel on Seder night !!!

Mishna: it happened that they declared a fast in Lod and it rained before midday. Rabbi Tarfon said; go and eat and drink and make it a holiday. They went and ate and drank and made a holiday and in the evening, they said the Great Hallel

Gemara: why let them say Hallel before they go home to eat? Because the Great Hallel is not recited except when one is satiated and has a full stomach

One doesn't say Hallel unless satiated and on a full stomach ("Baal Hamaor" Pesachim)

בני גזונדהייט "קריאת ההלל בהגדה של פסח", עלון בוגרים י', תשס"ד,
בני גזונדהייט "קריאת 'הלל המצרי' (קי"ג-קי"ח) כיחידה ספרותית" (באתר)

מבנה סדר ההגדה של פסח

עבר = לפני הסעודה

הלל (א)
(קיי"ג-קיי"ד)

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם,
בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֵעָז: ...

בְּבִהִילוֹ יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם

הָא לַחֲמָא עֲנִיא
דִּי אֲכָלוּ אַבְהָתְנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם

ברכת הגאולה

רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: אֲשֶׁר גָּאֵלְנוּ וְגָאֵל אֶת אַבּוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כֵּן ה' אֱ-לֹהֵינוּ וְאֱ-לֹהֵי אַבּוֹתֵינוּ יִגְיַעְנוּ לְמוֹעֲדֵים וְלַרְגְלִים
אַחֲרֵים הַבָּאִים לְקִרְאתָנוּ לְשָׁלוֹם, שְׂמַחִים בְּבִנְיַן עִירָךְ וְשָׂשִׁים בְּעַבּוֹדָתְךָ,
וְנֹאכַל שֶׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים כּו' עַד בְּרוּךְ אַתָּה ה' גָּאֵל יִשְׂרָאֵל:

הווה = הסעודה בחבורה

קרבו פסח

פסח, מצה, מרור

כָּל דְּכַפִּין יִיתִי וַיִּכּוֹל,
כָּל דְּצָרִיד יִיתִי וַיִּפְסַח.

עתידי = לאחר הסעודה

הלל (ב)
(קט"ו-קט"ח)

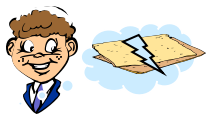
אַתְהִלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאַרְצוֹת
הַחַיִּים ... בְּחִצְרוֹת בֵּית ה'
בְּתוֹכֵי יְרוּשָׁלַיִם הַלְלוּ-ה.

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם

הַשְּׁתָּא הָכָא לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל
הַשְּׁתָּא עַבְדִּי, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוּרִין:

שאין אומרים הלל אלא על נפש שבעה וכרס מלאה

מתחיל בגנות * ומסיים בשבח *

Structure of the Seder

Past = Before meal

הָא לַחֲמָא עֲנִיא
דִּי אֲכָלוּ אַבְהֵתְנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם

Hallel (1)
(113-114)

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם,
בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֵעָז: ...

בְּבִהִילוֹ יִצְאָנוּ מִמִּצְרַיִם

Blessing of redemptions

רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: אֲשֶׁר גָּאֵלְנוּ וְגָאֵל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כֵּן ה' א-לֵהֵינוּ וְא-לֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ יִגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים
אַחֲרֵים הַבָּאִים לְקִרְאתָנוּ לְשָׁלוֹם, שְׂמֵחִים בְּבִנְיַן עִירָךְ וְשָׂשִׁים בְּעִבוּדְתְךָ,
וְנֹאכַל שָׂם מִן הַזִּבְחִים וּמִן הַפְּסָחִים כּו' עַד בְּרוּךְ אַתָּה ה' גָּאֵל יִשְׂרָאֵל:

Present = Meal in group

כָּל דְּכַפִּין יִיתִי וְיִכּוֹל,
כָּל דְּצָרִיד יִיתִי וְיִפְסַח.

Korban
Pesach

Pesach, Matza, Maror

Future = After meal

הַשְּׁתָּא הָכָא לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל
הַשְּׁתָּא עֲבָדִי, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוּרִין:

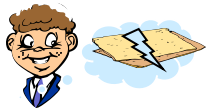
Hallel (2)
(115-118)

אַתְהִלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאַרְצוֹת
הַחַיִּים ... בְּחִצְרוֹת בֵּית ה'
בְּתוֹכֵי יְרוּשָׁלַיִם הַלְלוּ-ה'

לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּירוּשָׁלַיִם

שאין אומרים הלל אלא על נפש שבעה וכרס מלאה

מִתְחִיל בְּגִנוּת * וּמֵסִיִּם בְּשַׁבָּח *

Summary

- Egyptian Hallel 113-118 - Structure & Narrative
- Twin Mizmorim as an introduction to the Hallel
- Location in the story of Book V
- Hallel in the Haggadah – divided into 2 sections;
before & after the meal

www.tehillim.org.il

Beni.gesundheit@tehillim.org.il

Syllabus for English 929

5 mizmorim/week acc/t plan of 929	# of lecture	Syllabus of 30 lectures (zoom, live, save on www.tehillim.org.il)
5	1	Contextual Interpretation of Tehilim; Prologue (1-2)
10	2	<u>The structure of Book I (1-41); Unit I (3-14) and 8 as its center</u>
15	3	Cycle II (Tehilim 15-24) and 19 as its center
20	4	Tehilim 18 and Shmuel II 22
25	5	Cycle III (Tehilim 25-34)
30	6	Cycle IV (Tehilim 35-41)
35	7	Tehilim 40 and its intertextuality
40	8	<u>Structure & Story of Book II-III</u>
45	9	Tehilim 42-43
50	10	Overview Tehilim 51-72
55	11	Tehilim 51
60	12	Tehilim 72
65	13	Asaf collection (50, 73-83)
70	14	2nd Bnei Korach collection (84-88 Tehilim 73)
75	15	<u>Structure & Story of Book IV</u>
80	16	Tehilim 90
85	17	Tehilim 92
90	18	Tehilim 95-100
95	19	Tehilim 102
100	20	Tehilim 105-107 - transition from Book IV-V
105	21	<u>Structure & Story of Book V - Tehilim 107</u>
110	22	Tehilim 111-112, comparison to Tehilim 1 + 119
* 115	23	Egyptian Hallel (113-118) and the Great Hallel (135-136)
120	24	Tehilim 119 - structure and context
125	25	Tehilim 120-134 shirei hamaalot: structure & story
* 130	26	Hallel haGadol (135-136) - comparison with 113-118
135	27	Tehilim 137 and the last Psalter of David (138-145)
140	28	Tehilim 145
145	29	Pesukei deZimra (145-150)
150	30	Summary - Tehilim as a religious journey

Psalms 1-150

* הגדה של פסח
* Pesach Haggadah

The Book of Psalms
Interpretation &
Teachings

30 lectures

Online

www.tehillim.org.il